

Βρυξέλλες, 14 Μαρτίου 2024
(OR. en)

7725/24

**Διοργανικός φάκελος:
2023/0234(COD)**

ENV 296
COMPET 321
SAN 160
MI 299
IND 154
CONSOM 105
ENT 64
FOOD 42
AGRI 219
CODEC 797

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Συμβούλιο

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: 11624/23 + ADD 1 – COM(2023) 420 final

Θέμα: Πρόταση ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την τροποποίηση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα
απόβλητα
- Συζήτηση προσανατολισμού

1. Στις 5 Ιουλίου 2023, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για στοχευμένη τροποποίηση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ (στο εξής: οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα), η οποία επικεντρώνεται σε δύο τομείς υψηλής έντασης πόρων, τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και τα τρόφιμα. Η πρόταση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των παραδοτέων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και βασίζεται σε πρωτοβουλίες της Επιτροπής όπως το νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία, η στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και η στρατηγική της ΕΕ για βιώσιμα και κυκλικά κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα.

2. Η Επιτροπή παρουσίασε τη νομοθετική της πρόταση και τη συνοδευτική εκτίμηση επιπτώσεων στην Ομάδα «Περιβάλλον» (WPE) στις 12 Ιουλίου 2023.
Η Ομάδα «Περιβάλλον» προέβη σε λεπτομερή εξέταση της πρότασης και συνεισέφερε με ενημερώσεις στις εργασίες επί των συμβιβαστικών κειμένων της Προεδρίας σε άλλες έξι συνεδριάσεις. Βασιζόμενη σε αυτές τις συζητήσεις και στις γραπτές παρατηρήσεις που υπέβαλαν οι αντιπροσωπίες, η Προεδρία ετοιμάζει διαπραγματευτική εντολή του Συμβουλίου που θα δημοσιευθεί πριν τη λήξη του νομοθετικού κύκλου. Για να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος στον φάκελο, εντοπίστηκαν δύο ζητήματα επί των οποίων ζητείται πολιτική καθοδήγηση από το Συμβούλιο.
 3. Η Προεδρία, προκειμένου να κατευθύνει τη συζήτηση κατά την προσεχή σύνοδο του Συμβουλίου (Περιβάλλον) στις 25 Μαρτίου 2024, εκπόνησε ενημερωτικό έγγραφο και ερωτήματα που περιέχονται στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος.
-

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα

- Σημείωμα της Προεδρίας με ερωτήσεις προς τους υπουργούς -

Η τροποποίηση της οδηγίας-πλαισίου για τα απόβλητα που υποβλήθηκε από την Επιτροπή στις 5 Ιουλίου 2023 επικεντρώνεται σε δύο τομείς έντασης πόρων, τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και τα τρόφιμα, και επιδιώκει να επισπεύσει την πρόοδο της ΕΕ στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και των πρωτοβουλιών της Επιτροπής, όπως το νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία, η στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και η στρατηγική της ΕΕ για βιώσιμα και κυκλικά κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα. Η τροπολογία αποσκοπεί στη μείωση των περιβαλλοντικών και κλιματικών επιπτώσεων που προκαλούν η διαχείριση των αποβλήτων της κλωστοϋφαντουργίας και τα παραγόμενα απόβλητα τροφίμων και στη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας σε αυτούς τους τομείς, τηρουμένης της ιεράρχησης των αποβλήτων, ενώ επιδιώκει επίσης να συμβάλει στην επισιτιστική ασφάλεια.

Πορεία των εργασιών στο Συμβούλιο

Την εξέταση της πρότασης έχει αναλάβει η Ομάδα «Περιβάλλον». Η παρουσίαση της πρότασης στην Ομάδα «Περιβάλλον» πραγματοποιήθηκε επί ισπανικής Προεδρίας στις 12 Ιουλίου 2023. Κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Γεωργίας και Αλιείας της 23ης Οκτωβρίου 2023, οι υπουργοί αντάλλαξαν απόψεις σχετικά με την πρόταση.

Επί βελγικής Προεδρίας πραγματοποιήθηκαν έξι συνεδριάσεις της Ομάδας «Περιβάλλον» που αναλώθηκαν σε λεπτομερείς συζητήσεις σχετικά με την πρόταση. Οι εν γένει αντιδράσεις των κρατών μελών όσον αφορά τους στόχους της πρότασης υπήρξαν θετικές, σε σχέση τόσο με τα απόβλητα τροφίμων όσο και με τα απόβλητα της κλωστοϋφαντουργίας. Μετά τη διεξοδική συζήτηση που πραγματοποιήθηκε στις συνεδριάσεις της Ομάδας «Περιβάλλον», η Προεδρία πρότεινε σχέδιο αναθεωρημένου κειμένου που περιείχε τροπολογίες πολιτικού και τεχνικού χαρακτήρα εξίσου, επιλαμβανόταν των βασικών ζητημάτων, αποσαφήνιζε την πρόταση με την προσθήκη ορισμών και διασφάλιζε την ευθυγράμμιση της με τη λοιπή νομοθεσία για τα απόβλητα.

Απόβλητα τροφίμων

Η ισχύουσα οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα (ΟΠΥ) ήδη προβλέπει την έγκριση από τα κράτη μέλη προγραμμάτων για την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων και κάνει λόγο, μεταξύ άλλων, για την ενθάρρυνση της δωρεάς τροφίμων ως μέτρο που πρέπει να συμπεριληφθεί. Οι αντιπροσωπίες δήλωσαν σε γενικές γραμμές ικανοποιημένες με τα προτεινόμενα νέα μέτρα πρόληψης της σπατάλης τροφίμων, καθώς και με την εισήγηση της Προεδρίας να διευκρινιστεί ότι ο κατάλογος είναι ένας ελάχιστος κατάλογος των μέτρων που πρέπει τα κράτη μέλη να εντάξουν στα προγράμματά τους για την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων (FWPP). Ορισμένες αντιπροσωπίες επιθυμούν να προστεθούν μέτρα σε αυτόν τον κατάλογο, είτε στο άρθρο είτε στο παράρτημα IV ως παραδείγματα, ενώ κάποιες άλλες ζήτησαν μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά τα μέτρα πρόληψης της σπατάλης τροφίμων που πρέπει να ληφθούν.

Η εμβέλεια των προτεινόμενων νομικά δεσμευτικών στόχων για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων καλύπτει την επεξεργασία και τη μεταποίηση τροφίμων, το λιανικό εμπόριο και άλλες μορφές διανομής τροφίμων, την εστίαση και τις υπηρεσίες σίτισης, καθώς και τα νοικοκυριά. Πιο συγκεκριμένα, προτείνεται να έχουν επιτευχθεί έως το 2030 σε επίπεδο κρατών μελών οι ακόλουθοι στόχοι:

- μείωση κατά 10 % των παραγόμενων αποβλήτων τροφίμων κατά την επεξεργασία και τη μεταποίηση σε σύγκριση με την ποσότητα που παρήχθη το 2020
- μείωση των κατά κεφαλήν παραγόμενων αποβλήτων τροφίμων, από κοινού στο λιανικό εμπόριο και σε άλλες μορφές διανομής τροφίμων, στην εστίαση και σε υπηρεσίες σίτισης, καθώς και στα νοικοκυριά, κατά 30 % σε σύγκριση με την ποσότητα που παρήχθη το 2020

Στη συζήτηση τέθηκε το ότι η πρόταση δεν θέτει στόχο μείωσης για την πρωτογενή παραγωγή. Το ζήτημα αυτό μπορεί να εξεταστεί στο πλαίσιο της προβλεπόμενης αναθεώρησης πριν τα τέλη του 2027 και οι στόχοι μπορούν να επεκταθούν σε άλλα στάδια της αλυσίδας τροφίμων.

Όσον αφορά τα προτεινόμενα επίπεδα στόχων, εξετάστηκαν κατά τις συζητήσεις διάφορα εν δυνάμει αυξημένα ή μειωμένα επίπεδα στόχων αναλόγως των διαφορών απόψεων που εξέφρασαν τα κράτη μέλη. Το ζήτημα του κλάσματος μη βρώσιμων αποβλήτων τροφίμων που περιλαμβάνεται στους προτεινόμενους στόχους και το οποίο δεν μπορεί να μειωθεί εύκολα, αποτέλεσε ένα από τα κύρια σημεία συζήτησης. Η πρόοδος στο εν λόγω θέμα είναι σε αυτό το στάδιο αδύνατη λόγω έλλειψης συμφωνημένου ορισμού των βρώσιμων απόβλητα τροφίμων και λόγω έλλειψης των σχετικών στοιχείων για το 2020 και το 2021. Η προκείμενη τροποποίηση θα πρέπει να αποτελέσει έναυσμα ώστε να βελτιωθούν οι μέθοδοι μέτρησης του κλάσματος των αποβλήτων τροφίμων που είναι βρώσιμα και να καθιστά σαφές ότι θα πρέπει κατά την αναθεώρηση του 2027 να εξεταστεί στόχος σχετικά με το κλάσμα των βρώσιμων αποβλήτων τροφίμων.

Τα κράτη μέλη εξέφρασαν ανησυχίες όσον αφορά το έτος αναφοράς εξαιτίας του αντικτύπου που είχε η πανδημία της COVID-19 το 2020. Τα κράτη μέλη εκφράστηκαν θετικά ως προς το ενδεχόμενο να χρησιμοποιηθεί προγενέστερο έτος αναφοράς, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα. Τα κράτη μέλη πρότειναν επίσης να μην αποκλειστεί το ενδεχόμενο χρήσης μεταγενέστερου έτους αναφοράς.

Κατά τις τεχνικές συζητήσεις εξετάστηκε το ενδεχόμενο διορθωτικού συντελεστή που συνυπολογίζει τον αντίκτυπο του τουρισμού στα επίπεδα σπατάλης τροφίμων.

Κλωστοϋφαντουργικά απόβλητα

Η τροποποίηση θεσπίζει σύστημα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα που υποχρεώνει τους παραγωγούς κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων να καλύπτουν το κόστος της διαχείρισης των αποβλήτων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. Τα συστήματα αυτά θα δώσουν με τη σειρά τους ώθηση ώστε να μειωθούν τα απόβλητα και να αυξηθεί η κυκλικότητα των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. Τα κράτη μέλη ζήτησαν γενικά να συμπεριληφθούν οι πολύ μικρές επιχειρήσεις στα συστήματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού και αναγνώρισαν παράλληλα ότι είναι αναγκαία και εφικτή η ελάφρυνση του δυσανάλογου διοικητικού φόρτου για τους εν λόγω παραγωγούς.

Για την αποφυγή της υποχρηματοδότησης των συστημάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού στα κράτη μέλη που λαμβάνουν μεγάλες ποσότητες μεταχειρισμένων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων στην εθνική τους αγορά, προτάθηκε να δοθεί στα κράτη μέλη η δυνατότητα να συμπεριλαμβάνουν φορείς εμπορικής επαναχρησιμοποίησης στα συστήματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για την κάλυψη του κόστους επεξεργασίας των αποβλήτων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. Το καθεστώς χρηματοδότησης των συστημάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο αξιολόγησης από την Επιτροπή σε μεταγενέστερο στάδιο.

Ένας από τους στόχους της πρότασης που τυγχάνει ευρείας υποστήριξης από τα κράτη μέλη είναι να δοθεί ένα τέρμα στην παράνομη πρακτική της μεταφοράς αποβλήτων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων υπό το κάλυμμα της μεταφοράς μεταχειρισμένων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. Για τον λόγο αυτό, η πρόταση ορίζει ότι, πριν το στάδιο της επαγγελματικής διαλογής, όλα τα μεταχειρισμένα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και απόβλητα κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, προϊόντα που σχετίζονται με την κλωστοϋφαντουργία και προϊόντα υπόδησης («κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα»), τα οποία έχουν συγκεντρωθεί χωριστά, θα θεωρούνται απόβλητα με εξαίρεση τα μεταχειρισμένα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα που έχουν αξιολογηθεί επαγγελματικά ως κατάλληλα για επαναχρησιμοποίηση από τους φορείς επαναχρησιμοποίησης ή τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας στο σημείο συλλογής από τους τελικούς χρήστες, τα οποία δεν θα πρέπει να θεωρούνται απόβλητα. Η επαγγελματική διαλογή θα πρέπει να επιτρέπει τη σαφή διάκριση μεταξύ των μεταφορών αποβλήτων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και των μεταφορών μεταχειρισμένων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων που προορίζονται για επαναχρησιμοποίηση. Οι μεταφορές αποβλήτων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων (που προορίζονται, για παράδειγμα, για ανακύκλωση ή για προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, όπως είναι η περαιτέρω διαλογή ή επισκευή) θα εξακολουθήσουν να υπόκεινται στον κανονισμό για τις μεταφορές αποβλήτων, ενώ η επαγγελματική μεταφορά μεταχειρισμένων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, τα οποία δεν είναι απόβλητα και προορίζονται για επαναχρησιμοποίηση, θα υπόκεινται στις ειδικές διατάξεις της οδηγίας-πλαισίου για τα απόβλητα.

Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας διαδραματίζουν καίριο ρόλο στα υφιστάμενα συστήματα συλλογής κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων των κρατών μελών. Η πρόταση αναγνωρίζει αυτόν τον καίριο ρόλο τους στα υφιστάμενα συστήματα συλλογής κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και επιδιώκει να διαφυλάξει και να υποστηρίξει τις δραστηριότητές τους στο πεδίο της διαχείρισης των μεταχειρισμένων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, στο πλαίσιο της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού. Η Προεδρία πρότεινε να οριστούν με σαφήνεια οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας ώστε να αποφευχθούν κενά, να προστατευθούν οι δραστηριότητες των φορέων της κοινωνικής οικονομίας και να αποσαφηνιστούν οι υποχρεώσεις τους όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων και τη διαλογή.

Επιπροσθέτως των ήδη υφιστάμενων υποχρεώσεων των κρατών μελών να καθιερώσουν χωριστή συλλογή για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα έως την 1η Ιανουαρίου 2025, η πρόταση διευκρινίζει ότι τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το σύστημα συλλογής που θεσπίζεται από τις οργανώσεις ευθύνης του παραγωγού διατηρεί σταθερή αύξηση του ποσοστού χωριστής συλλογής για την επίτευξη τεχνικά εφικτών επιπέδων χωριστής συλλογής, λαμβάνοντας υπόψη τις ορθές πρακτικές. Λόγω της έλλειψης αξιόπιστων δεδομένων, η πρόταση δεν θέτει στόχους για την πρόληψη, την επαναχρησιμοποίηση ή την ανακύκλωση των αποβλήτων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. Μια πιθανή ρήτρα επανεξέτασης μέχρι τα τέλη του 2028 θα μπορούσε να αφορά εξουσιοδότηση της Επιτροπής να εξετάσει το ενδεχόμενο και να ορίσει στόχους για την πρόληψη, τη συλλογή, την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των αποβλήτων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων.

Ερωτήματα προς τους υπουργούς

- *Λαμβάνοντας υπόψη το πεδίο εφαρμογής και τα υπάρχοντα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά την πρόσφατη παρακολούθηση των αποβλήτων τροφίμων, συμφωνείτε ότι οι προτεινόμενοι δεσμευτικοί στόχοι είναι επαρκείς και εφαρμόσιμοι από τα κράτη μέλη ώστε να βοηθηθούν αυτά στην προσπάθεια επίτευξης του επιμέρους Στόχου Βιώσιμης Ανάπτυξης για μείωση κατά 50 % των κατά κεφαλήν παγκόσμιων αποβλήτων τροφίμων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτή και των απωλειών τροφίμων κατά μήκος των αλυσίδων παραγωγής και εφοδιασμού έως το 2030;*
- *Δεδομένης της ανάγκης να αντιμετωπιστούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των κλωστοϋφαντουργικών αποβλήτων, θεωρείτε ότι η προτεινόμενη διευρυμένη ευθύνη των παραγωγών κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων αποτελεί αποτελεσματικό μέτρο που βασίζεται στις αρχές της ιεράρχησης των αποβλήτων, ενώ παράλληλα σέβεται και ενισχύει τον ρόλο των φορέων της κοινωνικής οικονομίας;*
